

Novoteks

G L A S I L O D E L A V S K E G A S V E T A

LETO IV. ★ 1963 ★ ŠT. 8

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1963

Letnik IV.

Št. 8 (35)

Avgust

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

In vezava

Valvasorjeva tiskarna

In knjigovoznica

Videm-Krško

Naklada:

850 izvodov

VSEBINA:

Iz zasedanj samoupravnih organov

Iz dela občinske skupščine

Boljši pogoji dela — večja storilnost

Nesreče pri delu, na poti na delo in iz dela v mesecu avgustu 1963

Bolezniški izostanki v mesecu juliju 1962 in 1963

Stanje izplačanega in povrnjenega nadomestila bolezenskih izostankov za prvo polletje 1963 po oddelkih

Napad na vlak pri Grosupljem

Tehnika mazanja in zaščita strojnih delov

Važne spremembe v izplačevanju kratkoročnih dajatev

Pet dni v sončni Italiji

III. delavske športne igre v Novem mestu

Naša kronika

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na 5. seji upravnega odbora, ki je bila dne 3.8. 1963, so člani najprej poslušali poročilo o pregledu zaključnega računa podjetja, prodajalne "Novoteks - Manufaktura" in menze TT Novoteks za leto 1962. Po razpravi o pripombah, ki so v zapisnikih o pregledu zaključnega računa podjetja, prodajalne in menze, je upravni odbor sprejel naslednje sklepe:

1. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da sprejmemo vse pripombe, ki so navedene v zapisniku o pregledu zaključnega računa za leto 1962.
2. Avto-moto društvo si mora izdelati svoja pravila. Tovariš Švent je zadolžen, da izdela do prihodnje seje upravnega odbora osnutek pogodbe, s katero bi se uredila razmerja med podjetjem in avto-moto sekcijo.
3. Upravo podjetja se zadolži, da poišče sposobno osebo, ki bo delala analize.
4. Do prihodnje seje mora biti izdelan predlog kritja stroškov v menzi.
5. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da bi prodajalni priznavali kasaskonto pod enakimi pogoji kot drugim trgovskim podjetjem.
6. Prodajalna ne sme imeti ob inventurah dolžnikov, zato bomo morali prenehati s prodajo blaga na obroke članom kolektiva. Popusti pri blagu ostanejo neizpremenjeni. Članom kolektiva upravni odbor priporoča, da vlagajo denar pri blagajni vzajemne pomoči in tako bodo lahko blago ob prevzemu plačali.
7. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da izvršimo vse popravke, navedene v zapisniku.

Vodja finančnega sektorja je nato poročal o periodičnem obračunu za prvo polletje 1963 podjetja, prodajalne in menze. Po daljšem razgovoru so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu v potrditev periodični obračun podjetja, prodajalne in menze.
2. Komisija za spremljanje osebnih dohodkov naj izdela predlog o določitvi odnosa osebnih dohodkov nasproti dohodku (v odstotku) do prvega prihodnjega zasedanja delavskega sveta.
3. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da podjetje krije izgubo menze v I. polletju v znesku 3,900.000 din in da nakažemo menzi potrebna sredstva za normalno poslovanje.

V nadaljevanju se je je direktor poročal o priključitvi Tovarne volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo k našemu podjetju. Komisija, ki je bila imenovana v ta namen, je izdelala elaborat z vsemi potrebnimi izračuni. Samoupravni organi v Tovarni volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo pa se z izdelanim elaboratom, po katerem naj bi bila v "Bači" samo tkalnica, ne strinjajo. Predlagajo, da se v "Bači" oziroma v Tolminu zgradi nova predilnica česane volnene preje. Po daljšem razgovoru o sedanjem gospodarskem stanju v Tovarni volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo je bil soglasno sprejet sklep, da upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da predlog samoupravnih organov Tovarne volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo ne sprejmemo in da od izdelanega elaborata ne odstopimo.

26. julija je bil potres v Skoplju. Ker smo imeli takrat kolektivni dopust, smo šele po končanem kolektivnem dopustu sklicali sestanke po oddelkih. Na sestankih je bilo sklenjeno, da pošljemo kot pomoč ponesrečenim približno 500 m blaga iz česane volnene preje in da se v obratu I. odpovemo enodnevnemu v obratu II. pa dvodnevnemu zaslužku. Člani upravnega odbora so nato soglasno sprejeli sklep, da upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da poslano blago krijemo iz sklada skupne porabe. Poleg tega bomo pri prvem izplačilu osebnih dohodkov odtegnili v obratu II. dvodnevni, v obratu I. pa enodnevni zaslužek in ga odvedli.

V nadaljevanju se je je direktor obrazložil, da moramo izpopolniti predmet poslovanja, ker smo začeli izdelovati tudi sintetično prejo in tkanine. Soglasno je bil sprejet sklep, da upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da se predmet poslovanja glasi takole: izdelovanje mikane preje iz volnenih, umetnih in sintetičnih vlaken, volnenih in polvolnenih mikanih tkanin, česane preje iz volnenih, umetnih in sintetičnih vlaken za tkanine in trikotažo ter tkanin iz česane volnene, umetne in sintetične preje.

Vodja finančnega sektorja je nato poročal o spremembi podpisnikov za podjetje, prodajalno in menzo.

Nato je sledila razprava o statutu podjetja in skrajšanju delovnega časa, v kateri je najprej direktor obrazložil, da je statut podjetja pravni akt, ki ureja vse tiste odnose, ki jih zakoni podrobneje ne določajo. O skrajšanju delovnega časa bomo morali pripraviti temeljite analize, kako nadoknaditi izpad proizvodnje z večjo produktivnostjo, saj je naše podjetje po produktivnosti na prvem mestu med volnarskimi podjetji v državnem merilu. Najbolje bi bilo, da bi šli na skrajšanje delovnega časa postopoma. Najprej bi lahko ukinili nočno izmeno ob sobotah. Seveda pa moramo stremeti za tem, da se pri skrajšanem delovnem času ne bodo znižali osebni dohodki in dohodek podjetja. Zato

moramo doseči večje izkoriščanje strojev in za posamezne faze dela izdelati točne analize. Razmisliti pa moramo tudi o tem, da bi delali samo eno soboto v mesecu, ostale tri pa bi bile proste. Tedaj bi lahko čistili in vzdrževali stroje. Sprejet je bil sklep, da se imenuje komisija, ki bi izdelala teze za izdelavo statuta in predlog za način organizacije skrajšanega delovnega časa. Komisijo tvorijo sledeči člani: Miran Simič, Franjo Kelner, Franjo Švent in Janez Novak.

Upravni odbor je nato razpravljajal o stanovanjskih razmerah in razdelil še nekaj prostih stanovanj in samskih sob.

Direktor je v nadaljevanju seje poročal o investicijskih delih: preurejanju pisarniških prostorov v upravni stavbi, izkopavanju rezervoarjev za mazut, o gradnji lope za embalažo, ki bo kmalu gotova in o zemeljskih delih za novo šedovo halo, ki jih izvaja gradbeno podjetje "Sava" Videm - Krško, ker je dalo to podjetje najboljšo ponudbo. Za gradnjo šedove hale smo razpisali natečaj in bomo oddali gradnjo najugodnejšemu ponudniku. Za provizorijem bomo postavili kolesarnico in parkirni prostor za avtomobile. Z odobrenim kreditom v znesku 106 milijonov dinarjev bomo nabavili predvsem stroje za izdelavo česanca. V predilnici česane preje v Metliki so klima naprave že urejene.

Ker nismo mogli s tožbo preko sodišča izterjati od uprave mestnih nepremičnin, ki je prevzelo stavbo bivše Tkalnice Šmihel, znesek 2,987.732 din, je upravni odbor sprejel sklep, da predlaga delavskemu svetu, da to terjatev odpišemo.

Na koncu seje je upravni odbor rešil še nekaj prošenj.

Na 6. seji dne 19. 8. 1963 so člani upravnega odbora poslušali in razpravljali o poročilu licitacijske komisije o izidu I. javnega natečaja za oddajo gradbenih in obrtniških del za zgraditev nove šedove hale. Kljub temu, da je bilo SGP "Pionir" Novo mesto cenejši ponudnik, se je upravni odbor odločil, da oddamo dela gradbenemu podjetju "Sava" Videm-Krško, in sicer iz sledečih razlogov:

Če vzamemo zemeljska dela in gradbena dela skupaj, je gradbeno podjetje "Sava" Videm-Krško ugodnejše. Poleg tega vidimo, da nam je SGP "Pionir" za gradnjo prvih petih šedov zaračunalo za približno 20 milijonov dinarjev preveč, če primerjamo njegovo sedanjo ponudbo. SGP "Pionir" je bilo tudi tisto, ki je predlagalo ObLO Novo mesto ukinitve re-

žijskih gradbenih skupin po podjetjih. Naše podjetje je zidarsko skupino ukinilo in se s tem znašlo v težkem položaju pri iskanju izvajalcev za manjša gradbena dela, ker SGP "Pionir" zanje ni hotel ali ni mogel biti zainteresiran. Gradbeno podjetje "Sava" pa je pripravljeno skleniti pogodbo, da nam opravi vsa dela po projektantskih cenah. Ne nazadnje pa je tu tudi vprašanje konkurence. Če oddamo gradbena dela SGP "Pionir" in s tem izločimo gradbeno podjetje "Sava" Videm-Krško, lahko SGP "Pionir" po svoji volji sprejema ali odklanja nadaljnja gradbena dela ter diktira cene. Skratka, SGP "Pionir" s tem omogočimo izključno izvajanje vseh večjih gradbenih del na območju občine Novo mesto in onemogočimo vsako konkurenco.

Na 12. zasedanju dne 27. 8. 1963 so člani delavskega sveta najprej poslušali poročilo predsednika upravnega odbora.

Nato je bil na predlog upravnega odbora sprejet sklep, da se terjatev do Uprave mestnih nepremičnin odpiše kot neizterljiva.

Nato je tehnični vodja poročal o predlogu o priključitvi Tovarne volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo k našemu podjetju. V daljši razpravi je bilo poudarjeno, da se je stanje podjetja Tovarne volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo po izdelanem elaboratu še precej spremenilo in bo treba izdelati novega. Delavski svet je nato na predlog upravnega odbora sklenil, da se obvesti delavski svet Tovarne volnenih izdelkov "Bača" Podbrdo, da ne sprejmemo njihov predlog in da ne odstopimo od izdelanega elaborata. Več o predlogu delavskega sveta Tovarne volnenih izdelkov "Bača" lahko čitate v poročilu o 5. seji upravnega odbora.

Direktor je v nadaljevanju zasedanja govoril o statutu podjetja. Poudaril je, da moramo resno začeti s pripravljanjem statuta podjetja. V zvezi s tem bomo morali rešiti še več drugih vprašanj, kot na primer 42-urni delovni teden, organizacijska shema podjetja itd. Po daljši razpravi je bil sprejet sklep, da naj komisija, ki jo je v ta namen imenoval upravni odbor, pripravi teze statuta do konca meseca septembra 1963. Na predlog upravnega odbora je delavski svet tudi sprejel sklep o spremembi predmeta poslovanja, ki naj bi se popravljen glasil takole: izdelovanje mikane preje iz volnenih, umetnih in sintetičnih vlaken, volnenih in polvolnenih mikanih tkanin, česane preje iz volnenih, umetnih in sintetičnih vlaken za tkanine in trikotažo ter tkanin iz česane volnene, umetne in sintetične preje.

Prav tako je bil na predlog upravnega odbora sprejet sklep, da se 502 m blaga iz česane volnene preje v

znesku 2,884.994 din, ki je bilo poslano kot pomoč Skorju, krije iz sklada skupne porabe.

V nadaljevanju zasedanja je vodja investicijskih del poročal o investicijskih delih v našem podjetju. Več o tem čitajte v poročilu o 5. in 6. seji upravnega odbora podjetja.

Člani delavskega sveta so tudi razpravljali o dopisu SGP "Pionir", češ da ni bilo pravilno, da niso dobili v izvajanje gradbena dela za novo šedovo halo. Člani delavskega sveta so se iz poročila vodje investicijskih del prepričali, da je upravni odbor podjetja ukrepal pravilno, ko je dal to delo gradbenemu podjetju "Sava" Videm-Krško, in sprejeli sklep, da se potrdi sklep upravnega odbora, da damo razpisana gradbena dela v izvajanje gradbenemu podjetju "Sava" Videm-Krško.

Sprejet je bil tudi sklep, da zgradimo montažno lopo v vrednosti približno 5,000.000 din. V nadaljevanju zasedanja je direktor poročal o delu Poslovnega združenja volnarjev. Izdelana je bila organizacijska shema združenja. Po tej shemi bo organiziran tudi uvozno-izvozni servis, ki bo opravljal za članice Poslovnega združenja izvozno-uvozne posle, kar bo verjetno pospešilo izvoz naših volnenih tkanin. Izvozniki, preko katerih sedaj izvažamo, namreč ne kažejo posebnega interesa za izvoz volnenih izdelkov, ker jim ta ne nudi večjih dohodkov.

Poslovno združenje nima svojih prostorov, zato je bilo predlagano, da vsako podjetje prispeva po posebnem razdelilniku na osnovi bruto produkta posameznega podjetja. Na naše podjetje odpade 1,800.000 din. Do ustanovitve poslovnega združenja celotne tekstilne industrije Slovenije bi začasno pristopili k poslovnemu združenju bombažne industrije. Ker ima poslovno združenje bombažne industrije že urejeno izvozno-uvozno službo, bomo na ta način pospešili izvoz naših izdelkov. Po daljšem razgovoru je bil sprejet sklep:

1. da prispevamo poslovnemu združenju tekstilne industrije iz sklada skupne porabe znesek 1,800.000 din,
2. da začasno pristopimo kot člani k poslovnemu združenju bombažne industrije Slovenije, dokler ne bo ustanovljeno enotno poslovno združenje celotne tekstilne industrije s sedežem v Ljubljani.

Na koncu zasedanja je bil na predlog sveta ekonomske enote uprava-zunanji obrati sprejet sklep, da ustanovimo novi delovni mesti:

1. urejanje vzorcev in sestavljanje pošiljk (SS) v razponu 70 - 100 točk,

2. vodja knjigovodstva (VS) v razponu 170 - 200 točk.

Na predlog sveta ekonomske enote tkalnica pa je bil sprejet sklep, da ustanovimo novi delovni mesti:

1. evidenca preje (NS) 65 - 78 točk,
2. parjenje preje (PK) 65 - 70 točk.

Na predlog sveta ekonomske enote uprava in zunanji obrati je bil sprejet sklep, da nabavimo centrifugalno in poskusno tlačno črpalko.

Na 13. zasedanju dne 28.8.1963 so člani delavskega sveta najprej poslušali poročilo o pregledu zaključnega računa za leto 1962. V razpravi je vodja finančnega sektorja odgovarjal na vprašanja članov delavskega sveta. Po razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. da delavski svet sprejme vse pripombe, navedene v odločbi o pregledu zaključnega računa podjetja za leto 1962;
2. da damo znesek 222.400 din za avtomatsko telefonsko centralo PTT Novo mesto kot dotacijo iz sklada skupne porabe;
3. da znesek 1,549.036 din preknjižimo na neobvezni del rezervnega sklada.

Po poročilu o pregledu zaključnega računa za leto 1962 prodajalne "Novoteks-Manufaktura" so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. podjetje bo priznavalo prodajalni kasaskonto samo po enakih pogojih kot ostalim trgovskim podjetjem;
2. prenehali bomo s prodajo blaga na obroke članom kolektiva, ker prodajalna ne sme imeti dolžnikov;
3. člani kolektiva bodo imeli pravico kupiti blago enkrat letno z istim popustom kot dosedaj, vendar proti takojšnjemu plačilu v podjetju;
4. sedanjim dolžnikom za blago bomo odtegnili denar v dveh mesečnih obrokih;
5. iz prostih sredstev prodajalne bomo preknjižili 200.000 din na sklad skupne porabe, ostanek pa na poslovni sklad.

Po poročilu o pregledu zaključnega računa menze za leto 1962 je bil soglasno sprejet sklep, da delavski svet sprejme popravke, navedene v odločbi o pregledu zaključnega računa.

Nato je vodja finančnega sektorja poročal o periodičnem obračunu podjetja za I. polletje 1963. Po razpravi je

bil sprejet sklep, da delavski svet potrdi periodični obračun podjetja za I. polletje 1963.

Po poročilu o periodičnem obračunu za I. polletje 1963 prodajalne "Novoteks-Manufaktura" so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. delavski svet potrdi periodični obračun za I. polletje 1963 prodajalne "Novoteks-Manufaktura";
2. člani občinske skupščine Novo mesto iz našega podjetja naj na prvi prihodnji seji občinske skupščine zahtevajo odgovor glede odcepitve prodajalne "Novoteks-Manufaktura".

Po poročilu o periodičnem obračunu menze za I. polletje 1963 in pripombi vodje menze, da kuhanja enolončnic menza ne more kriti s sedanjo ceno, sta bila sprejeta naslednja sklepa:

1. da podjetje krije menzi izkazano izgubo;
2. da podjetje nakaže menzi potrebna finančna sredstva za normalno poslovanje.

Delavski svet je nato na predlog sindikalne podružnice obrata II. v Metliki sprejel sklep, da sprejme predračun v znesku 473.000 din.

Predsednik stanovanjske komisije je nato poročal, da je stanovanjska komisija preledala stanje gradbenih del prosilcev kredita za zidanje stanovanjskih hiš. Komisija predlaga, da delavski svet poviša kvoto za 1.000.000 din, ker v nasprotnem primeru ne morejo dobiti posojila niti najbolj potrebni prosilci.

Delavski svet je nato soglasno sprejel sklep, da povišamo kvoto za posojilo članom kolektiva, ki si zidajo stanovanjske hiše, za 1.000.000 din. Delitev tega zneska bo določil upravni odbor podjetja na svoji prvi prihodnji seji.

Na koncu zasedanja je vodja prodaje poročal o prodaji naših izdelkov. Prodaja zadovoljivo poteka. Izvoz pa poteka precej počasi, čeprav se zelo trudimo.

S. M.

IZ DELA OBČINSKE SKUPŠČINE

Na tretjem zasedanju občinske skupščine v Novem mestu so člani skupščine poslušali poročila o aktualnih gospodarskih problemih, o njih razpravljali in sklepali.

Iz poročila o polletni izvršitvi programa razvoja občine za leto 1963 je razvidno, da je bil letni program dosežen takole:

Industrija	33,5 %
Kmetijstvo	51,8 %
Gozdarstvo	23,7 %
Gradbeništvo	34,8 %
Promet	41,4 %
Trgovina	46,4 %
Gostinstvo	38,8 %
Obrt	35,6 %

Skupno je bil dosežen bruto produkt v višini 10.644,411.000 din ter predstavlja porast v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta za 3 %. Pri tem je upoštevana le vnovčena realizacija. Če pa upoštevamo pri tem fakturirano realizacijo, je ta za najmanj 1.300 milijonov višja kot vnovčena. Tako je bil družbeni bruto produkt v naši občini dosežen z okrog 43 %, kar je zadovoljivo z ozirom na to, da je druga polovica leta v realizaciji vedno za 6 - 8% večja kot prva polovica.

Močnejši izpad proizvodnje je bil v gozdarstvu zaradi dolge zime. Precejšen vpliv pa je seveda imela tudi predvidena reorganizacija gozdarstva.

V industriji je čutiti močan izpad proizvodnje v nekaterih podjetjih.

Proizvodnja v "Iskri" obrat Novo mesto ne poteka po predvidenem planu, ker je izpadla proizvodnja televizijskih stabilizatorjev. Z ozirom na neizkoriščene proizvodne zmogljivosti bo moralo podjetje uvesti kako drugo proizvodnjo.

Opekarna Zalog je dosegla le 27,7 % planirane proizvodnje, kar pa je opravičljivo z ozirom na sezonski značaj proizvodnje.

Ostala industrijska podjetja so svoje planske obveze še dokaj dobro izvršila. Iz dinamike doseganja plana v I. polletju je razvidno, da ni bojazni, da postavljeni plan za industrijo v celoti ne bi bil izpolnjen.

V kmetijstvu je bil polletni plan sicer izpolnjen, nastal pa je močan izpad pri živinoreji zaradi pomanjkanja krme.

Gradbeništvo je precej pod planom, kar pa je z ozirom na sezonski značaj gradbene operative zadovoljivo.

Izpolnjevanje plana v trgovini in prometu je bilo v redu in ni bilo večjih problemov. Trgovina je imela za 11 % višji promet kot v istem obdobju lani.

V gostinstvu in turizmu so sicer precej pod planom, vendar se računa, da bo do konca leta plan izpolnjen, ker so najmočnejše gostinske kapacitete sezonskega značaja ter ustvarijo večino svoje realizacije v polletnih mesecih.

Razmeroma nizka realizacija v obrti ima svoj vzrok v močnem izpadu predelovalnih obratov KGPK ter v pletilskem obratu "Dolenjka" v Mirni peči.

Tudi izvoz proizvodov, ki jih proizvajamo na področju naše občine, ne dosega plana. Tu se postavljajo razne težave, kot n.pr. pomanjkanje uvoženih motorjev pri IMV, pomanjkanje surovin, težak plasma česanih tkanin itd.

V razpravi so člani skupščine živahno sodelovali. Ugotovljeno je bilo, da je nizka proizvodnost v nekaterih podjetjih posledica slabega in nestimulativnega nagrajevanja. Temu vprašanju je potrebno posvetiti več pozornosti. Sveti občinske skupščine naj misli, ki so bile iznešene, obdelajo.

Občinska skupščina je razpravljala tudi o perspektivnem razvoju občine za obdobje 1964 - 1970 ter v celoti sprejela resolucijo, ki daje smernice razvoja našega gospodarstva. Na osnovi te resolucije bo neseben odbor, v katerega bodo pritegnjeni ustrezni strokovnjaki, izdelal osnutek perspektivnega razvoja, ki ga bo sprejela skupščina.

Na pobudo okrajne skupščine in gospodarske zbornice je bila sestavljena komisija z nalogo, da prouči stanje gospodarske službe in izdelava ustrezne predloge za reorganizacijo. Na osnovi proučevanja gradiva je komisija, ki je bila sestavljena iz predstavnikov prizadetih organizacij ter predstavnikov prizadetih občin, izdelala predlog, ki ga je dala skupščini v obravnavo.

Skupščina je o zadevi razpravljala ter osvojila predlog komisije, da se gozdarski obrati odcepijo od KGPK in kmetijskih zadrug ter da se osnuje samostojno gozdarsko podjetje, ki bo gospodarilo z gozdovi.

Iz poročila o komunalni in gospodarski dejavnosti je razvidno, da je v zadnjih letih občina posvetila več pozornosti načrtnemu reševanju te problematike. Vendar pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni možno doseči tistih rezultatov, kot bi bilo potrebno. V tem času so tudi nadaljevali z elektrifikacijo podeželja, elektriko so dobile vasi Zagorica, Koglo in Kira. Dela na elektrifikaciji vasi Sela, Vrh, Lopata in Visejc pa so v teku. Javna razsvetljava je bila izvršena na cesti Brezovica-Šmarješke Toplice. Naročena pa je javna razsvetljava za Mirno peč, Stopiče in Gotno vas.

Napeljan je bil vodovod do montažnih hiš v Žabji vasi. Nadaljevali so tudi z deli na vodovodu Gotna vas-Regerča vas-Šmihel in Bršlin-Bučna vas in z deli za kanalizacijo, regulacijo Bršlinskega potoka in izgradnji in modernizaciji cest in ulic. V Soteski so pričeli graditi nov železobetonski most, pričeli pa so tudi urejati nekatera pokopališča.

Da se omili stanovanjski problem je bilo v prvi polovici leta zgrajenih 51 novih stanovanj. Do konca leta pa bo predvidoma zgrajenih še 84 stanovanj.

Občinska skupščina je sprejela tudi več odlokov s stanovanjskega in komunalnega področja.

Odlok o hišnem redu, ki je bil sprejet leta 1957, ne velja več, ker je bil z zakonom o stanovanjskih razmerjih razveljavljen. Da bi se tudi v bodoče zagotovil mir, red in čistoča ter da bi se sgradbe in stanovanja vzdrževala v dobrem stanju, je bil sprejet nov odlok o hišnem redu.

V cilju, da se poslovni prostori pravilno razmeste, je bil sprejet odlok, ki določa, kateri poslovni prostori v Novem mestu se smejo uprabljeti za posamezne dejavnosti.

Z odlokom o najnižji najemnini za poslovne prostore so določili nove tarife za najemnine in njihovo delitev na sklade.

Poleg tega so bili sprejeti še odloki o načinu odmere in roku plačila stroškov, ki jih morajo plačati nosilci stanovanjske pravice za uporabo skupnih prostorov, odlok o pravici odpovedi najemnih pogodb za poslovne prostore, odlok o obvezni vgraditvi telefonske napeljave in odlok o upravi, uporabi, vzdrževanju vodovodov in plačevanju vodarine na območju občine Novo mesto.

Za modernizacijo trgovskih lokalov, ki so bili prej last Anice Prijatelj, Marije Povh in Ivana Šmalc in jih

sedaj uporabljajo trgovska podjetja "Železnina" in "Dolenjka", je skupščina odobrila najetje posojila v zensku 25,710.000 din. Za ureditev kopališča na Loki pa je bilo odobreno najetje posojila v znesku 5,500.000 din.

Nadalje je občinska skupščina dodelila prosilcem več gradbenih parcel, kjer si bodo lahko postavili stanovanjske hiše. Odobren je bil tudi nakup dveh hišic, ki so bile dosedaj last splošnega ljudskega premoženja.

Odobrene so bile tudi poroštvene izjave občinske skupščine podjetju Gorjanci za nabavo dveh tovornih avtomobilov, podjetju za PTT promet Novo mesto za nakup treh stanovanj ter za gradbena in montažna dela na magistralnih telefonsko-telegrafskih in radio vezah, Industriji obutve za nabavo strojev, trgovskemu podjetju "Dolenjka" iz Novega mesta za adaptacijo poslovne stavbe v Žužemberku, Zavodu za pravno pomoč za obratna sredstva in KGPK Novo mesto za nabavo kmetijskih strojev.

Nadalje je skupščina imenovala v upravni odbor Zdravstvenega doma Novo mesto štiri člane, v upravni odbor za skupno financiranje bolnišnic na območju okraja Ljubljana pa dva člana. V Novem mestu je bila ustanovljena šola za zdravstvene delavce. Za v.d. direktorja te šole je bil imenovan Miroslav Vute. Ker je dosedanji direktor komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Miha Počrvina odšel v pokoj, je skupščina imenovala Zvoneta Šušteršiča za novega direktorja zavoda.

Za pripravo programa perspektivnega razvoja občine Novo mesto v obdobju 1964 - 1970 je bila imenovana 16-članska komisija s podpredsednikom skupščine Andrejem Grčo na čelu.

Jože Udovič

BOLJŠI POGOJI DELA - VEČJA STORILNOST

Predilcem česane volnene preje se je končno izpolnila želja, da so se izboljšali delovni pogoji z postavitvijo modernih klimatskih naprav.

Mnogi od zaposlenih se niso več niti zavedali, da je bil zrak, katerega so vsak dan vdihavali, neprijeten in moreč. Po nekaj letih so se kar navadili nanj. Za slabo počutje in vročino v obratu so pač mislili, da je breme delovnega mesta, katerega je treba prenašati.

Ko so 15. julija zabrnili ogromni ventilatorji, pognali sveži zrak v delovne prostore, smo se čutili vsi kot prerajeni. V kratkem času je izginil neprijeten vonj po plesni, prahu in olju. V prvih minutah, ko je pričel krožiti sveži zrak, so zastajale roke ob strojih, oči pa so se obračale v smeri zračnih kanalov pod stropom, od koder je prihajala blagodejna svežina. Nehote smo pričeli dihati globoko, saj je bil zrak tako prijeten kot v smrekovem gozdu.

Veliko smo govorili o klimatskih napravah in njihovih prednostih, kaj pa to resnično pomeni, smo občutili šele tedaj, ko so pričele delovati. Tedaj smo vsi spoznali, da imajo dobre klimatske razmere poleg dobrega tehnološkega postopka velik vpliv na delovno storilnost. Kmalu po pričetku delovanja novih klimatskih naprav je ves kolektiv predilnice česane preje nastopil letni dopust. V tem času so prebelili in temeljito očistili delovne prostore. Kot prerajeni smo 26. avgusta pričeli z delom.

Odkar obratuje predilnica, smo letos prvič koristili kolektivni dopust, ki nam omogoča, da se resnično odpočijemo in to v lepih sončnih dneh, ko je oddih najbolj učinkovit.

Prepričani smo, da nam bodo boljši delovni pogoji in popolna sprostitev v času dopusta dali novih moči in nove volje, kar se mora odražati v večji storilnosti.

Zato z novimi močmi veselo na delo !

Anica Žugelj

NESREČE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA v mesecu avgustu 1963

6. avgusta se je ponesrečil pri delu Marjan Turk, strojni ključavničar.

Imenovani je šel na dvorišče tovarne, kjer kopljejo jaške za vskladiščenje nafte, da bi z ročnim vrtnim strojem prevrtil betonsko cev. V jašku je nerodno stopil na kamen, tako da mu je spodvilo nogo ter si jo je lažje poškodoval v členku.

6. avgusta se je ponesrečila na poti na delo Jožefa Mišjak, previjalka preje.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Regerče vasi v službo. Pred Šmihelom ji je na ovinku odpovedala zavora in je zavozila na kamen. Pri tem je padla s kolesa ter si poškodovala desno nogo v kolenu, tako da je morala iskati zdravniško pomoč v bolnišnici.

Mirko Jakša

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU JULIJU 1962 in 1963

Naslednja tabela vam bo prikazala bolezenske izostanke za mesec julij 1963 v primerjavi z mesecem julijem 1962.

	julij 1962			julij 1963			
	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Število boln. dni brez porodniške in nege druž. člana	% na delov. dni	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.
Oddelki							
Uprava	80	4,52	46	2,60	167	8,03	140
Tkalnica	397	7,06	218	3,88	653	7,21	485
Predil.	107	5,63	72	3,79	117	5,48	69
Apret.	238	9,94	150	6,27	145	5,53	118
Zun. obr.	48	3,29	48	3,29	59	3,90	59
Metlika	370	6,35	231	3,96	444	7,83	285
Skupaj	1.240	6,54	765	4,03	1585	7,31	1.156

Tudi v juliju 1963 je bilo v podjetju 5,33 % bolezenskih izostankov, kar je precej več kot v istem mesecu lanskega leta, ko je bilo 4,03 % bolezenskih izostankov. Vendar pa je bil procent nekoliko nižji kot junija. Precej visok procent je bil spet zaradi nege družinskega člana, predvsem zaradi bolezni otrok. Največji procent ima to pot uprava s 6,73 %, sledi tkalnica s 6,19 % ter predilnica mi-kane preje s 3,23 %. Zanimivo je, da ima obrat apretura v juliju mesecu, prvič v letošnjem letu, nižji procent bolezenskih izostankov kot nekateri ostali obrati.

Največ bolezenskih izostankov je bilo zaradi:

nege družinskega člana 246 dni izostankov,

raznih ženskih bolezni	159 dni izostankov,
TBC	93 dni izostankov,
nesreč izven dela	89 dni izostankov,
angine	64 dni izostankov,
revmatizma	57 dni izostankov,
nesreč pri delu	53 dni izostankov itd.

Mirko Jakša

STANJE IZPLAČANEGA IN POVRNJENEGA NADOMESTILA
BOLEZENSKIH IZOSTANKOV ZA PRVO POLLETJE 1963
PO ODDELKIH

	Izplačani bolezenski izostanki	Povrnjeno za bolezni	Za nezgo- de	+ = v dobro -- = v breme
Tkalnica s predpripravo	1,425.649	1,042.656	74.960	- 308.033
Apretura	469.251	387.898	27.887	- 53.466
Predilnica s česalnico	346.713	314.287	22.595	- 9.831
Uprava	361.807	416.799	29.967	+ 84.959
Zunanji obrati	187.327	239.712	17.236	+ 69.651
Predilnica Metlika	572.743	764.931	54.995	+ 247.183
S k u p a j	3,363.490	3,166.312	227.640	+ 30.463

Iz tabele je razvidno, da ima najmanj izplačanih bolezenskih izostankov predilnica česane preje Metlika, največ pa tkalnica in apretura. Če vzamemo celo podjetje skupaj, vidimo, da nam ostane na posebnem računu 30.463 dinarjev. V prvem polletju letošnjega leta je bilo največ izostankov zaradi nege družinskih članov. Epidemija ošpic in vodenih koz je bila vzrok za tako visok procent izdatkov. Nekatere matere se ne zanimajo dovolj za zdravljenje in se ne ravnaajo po navodilih zdravnika, zato pride v več primerih do ponovitve bolezni. Zavarovankam, ki živijo v skupnem gospodinjstvu s svojimi starši, ne pripada za nego otroka bolezenski dopust, ker lahko stara mati neguje otroka, seveda, če ni prestara ali nesposobna za delo.

V bodoče bo treba negi bolnikov posvečati več pozornosti, da ne bi prišlo do neupravičenih izplačil. Zgodilo se je že tudi, da so otroci skakali po dvorišču popolnoma zdravi, mati pa je še vedno imela dopust zaradi nege. Malo se moramo pa tudi zavedati, da imamo vsi enake pravice in da ne smemo preveč izkoriščati zakona.

In še stanje za mesec julij : izplačanih bolezenskih izostankov je bilo v celem podjetju za 866.055 dinarjev, za bolezenske izostanke je bilo povrjenih 544.012 din in za nezgode 39.112 din. Torej nam ne ostane nič več na posebnem računu. Če odštejemo prvo polletje, gre v breme osebnih dohodkov 252.468 dinarjev.

Mimica Seničar

NAPAD NA VLAK PRI GROSUPLJEM

Ob koncu februarja in v začetku marca leta 1944 se je naš IV. bataljon Gubčeve brigade zadrževal na Ilovi gori pri Grosupljem. Tam smo imeli skoro vsak dan borbe z belogardisti, saj so večkrat iz postojanke napadli naše polčžaje, ker so nas hoteli uničiti. Nad nas so pošiljali težka in lahka letala, tako da smo se morali braniti spodaj na zemlji in v zraku.

Ko smo prišli prvi večer v bližino Grosupljega v grad Boštanj, smo takoj šli v akcijo, in to na progo Grosuplje - Kočevje. Eno akcijo smo že izvedli, toda pred nami so bile še veliko težje in pomembnejše akcije. Naš namen ni bil samo uničiti vlake, temveč prekiniti zveze med belogardističnimi postojankami v Grosupljem, Zdenski vasi in v Kočevju ter likvidirati njihove postojanke. Belogardistično postojanko Zdenska vas smo kmalu likvidirali s pomočjo XII. brigade in artilerije XV. divizije. Imeli smo velik plen, saj smo zaplenili poleg lahkega orožja in municije en težji top in tank, ki smo ga bili zelo veseli. V zvezi z likvidacijo te postojanke je nastala velika odprtina med Grosupljem in Kočevjem. Ker smo imeli že precej osvobojenega ozemlja, belogardistom to ni bilo všeč, zato so nas hoteli na vsak način uničiti. Večkrat je pridrvel mimo nas oklopni vlak, ki je kontroliral progo.

Ko smo se dalj časa nastanili na Ilovi gori, ki je znana po težkih bojih med partizani, Nemci in belogardisti, smo začeli tudi mi kontrolirati progo in smo jo kmalu velik del razdrli ali pa razstrelili. V nočeh smo razdrli progo med Mlačevim in Predeli, kajti podnevi so nas obletavala letala. Telefonske zveze so bile med postojankami pretrgane.

Nekega dne je pripeljal do naših položajev vojaški vlak poln belogardistov, ki so imeli namen popraviti progo in ponovno postaviti zvezo med Grosupljem in Kočevjem. Toda vlak ni prišel do svojega cilja. Ko je zapeljal na našo mino,

je ta eksplodirala ter prevrnila vlak po sipini. Kmalu so zaropotali naši in belogardistični mitraljezi in čeprav nismo bili pripravljeni na boj, so morali belogardisti pobrati šila in kopita, da niso imeli še več žrtev. Bežati so morali seveda peš v belogardistično postojanko v Grosuplje, kajti vlak je obležal na progi in pod njo.

Naša druga akcija se je uspešno končala in zopet so nad nami zabrnela nemška letala, ki so zaradi mnogih domačih izdajalcev uničila tudi okoliške vasi. Ko je brnenje nad nami prenehalo, smo razstrelili vlak, da od njega ni ostalo ničesar.

Ker pa so belogardisti na vsak način hoteli vspostaviti zvezo med Grosupljem in Kočevjem, smo morali zavzeti položaje na obeh straneh proge. Čakali smo vlak z belogardisti, vendar ga do večera ni bilo. Drugo jutro smo že na vse zgodaj zavzeli položaje, ker pa je bilo mrzlo in nismo smeli kuriti, smo težko pričakovali novico, da prihaja vlak iz Grosuplja. Ko je vlak pripeljal do nas, smo dobili nalog, naj ga po partizansko pozdravimo. Vlak je prihajal zelo počasi in previdno. Na prvem vagonu sta bila dva težka minometalca, ki sta streljala na naše položaje in na prostor ob progi. Vlak je počasi peljal naprej, mi pa smo težko čakali, kdaj bodo počile naše mine. Ni nam bilo treba dolgo čakati, vlak je zapeljal na mine in odtrgali so se trije vagoni ter strmoglavili z belogardisti vred v nižino. Tedaj smo z vseh strani navalili nanje in kmalu uspešno končali boj. Med našim napadom je ostali del vlaka z živimi belogardisti odpeljal z vso brzino nazaj v belogardistično postojanko v Grosuplje. Za nas pa je bila borba velikega pomena in smo bili zelo veseli, ker smo v tako kratkem času izvršili tako veliko delo. S to borbo smo dokazali, kaj zmoremo Gubčevci, predvsem pa naš IV. bataljon, ki je bil že večkrat pohvaljen od samega štaba brigade in od GŠS. Toda našega veselja je bilo kmalu konec, saj so takoj po napadu na vlak priletela letala. Priletela so zelo nizko nad našimi položaji in so nas začela neusmiljeno mitraljerati ter metati lahke bombe po vseh naših položajih. Do tedaj nismo imeli še nobene žrtve in tudi ne ranjencev. Bilo je okoli 12. ure, ko so letala na novo priletela na nas. Ravno tedaj pa so nam naši kuharji na mulah pripeljali hrano, saj smo bili že celo dopoldne brez nje. Zopet so nas začeli neusmiljeno obstreljevati in ena od mul je s prestreljenim ušesom in praznim kotlom za hrano zbežala v vas. S prijateljem sva prosila komandanta, če lahko streljava na letala. Sprva nama ni dovolil, ker pa nisva odnehala, je privolil. Naslonila sva mitraljeza drug na drugega in čakala priliko, ko bodo letala tik nad najinima glavama. Ko sva prvič ustrelila, je bilo brez uspeha. Ko pa so prišla letala drugič, sva užgala po njih in kmalu videla, da se je eno od letal začelo gugati in da je tudi

drugo zadeto. Prvo letalo je kmalu strmoglavilo blizu belogardistične postojanke Grosuplja. Naši borci so hoteli dobiti iz njega radijski oddajnik, pa ni bilo mogoče, ker je padlo preblizu sovražnika. Kaj se je zgodilo z drugim letalom ne vem, upam pa, da ni dolgo letelo. Vsa ostala letala so se hitro odletela proti Ljubljani in pred njimi smo imeli za nekaj mesecev mir.

Tako se je borba med nami in belogardisti na tem področju končala z našimi velikimi uspehi.

Av gust Berus

TEHNIKA MAZANJA IN ZAŠČITA STROJNIH DELOV

Pravilno koriščenje tekstilnih strojev v obratovanju zahteva uporabljanje določenih sredstev za mazanje in zaščito pred korozijo. Prav tako moramo paziti, da izberemo pravilna sredstva za mazanje, katera moramo uporabiti na način in v takšnih časovnih razmarih, kakor to zahteva posamezna konstrukcija strojnega dela.

Pravilno izbrano mazivo pomeni večkratno korist kolektivu:

1. Poraba potrebne energije za pogon strojev se zmanjša na najmanjšo mero, kar direktno vpliva na zmanjšanje stroškov proizvodnje.
2. Podaljša se doba trajanja strojnega dela kakor tudi vsega stroja, ker je izraba ležajev in drugih delov stroja najmanjša, kadar se uporablja odgovarjajoče mazivo.
3. Stroji se nahajajo dalj časa v stvarni proizvodnji, ker se podaljšajo časovni presledki za redna popravila strojev (remonti), odpadejo tudi izredna popravila zaradi okvar, ki jih povzroče slaba maziva.

Trenje in mazanje strojev in strojnih delov

Predno bomo govorili o mazanju, se moramo seznaniti z nekaterimi osnovnimi fizikalnimi pojmi, zaradi katerih smo pričeli uporabljati olje in ostala maziva za mazanje strojev in strojnih naprav.

Stroje mažemo zato, da lažje tečejo, in da se posamezni deli ne obrabijo. Torej mažemo zato, da zmanjšamo trenje.

Prvi pojem, s katerim se srečamo, ko govorimo o mazanju strojnih delov, je t r e n j e. Trenj imamo več vrst, nastajajo pa tam, kjer se dve telesi na svoji poti dotikata. Če dve površini pomikamo eno po drugi, čutimo, da nam je za to pomikanje potrebna določena sila oziroma moč, katero bomo morali uporabiti, da bomo obvladali odpor, s katerim se nam te površine zoperstavljajo. Ta odpor nastane pri trenju dveh površin. Če se dve takšni površini neposredno dotikata oziroma pomikata ena po drugi in če se med njima ne nahaja mazivo, potem to trenje imenujemo suho trenje, površini kateri se dotikata pri vrtenju ali pomikanju ene po drugi, pa imenujemo torni površini. Pri suhem trenju bo odpor trenja tem večji, čim večji bo pritisk oziroma obremenitev na enoto torne površine. Pri tem igra zelo veliko vlogo hrapavost tornih površin in materiala, iz katerega so torne površine oziroma telesa narejena. Kakor nam je potrebna moč za premagovanje odpora trenja pri pomikanju, tako nam je potrebna tudi moč, da spravimo telo iz stanja mirovanja v stanje gibanja ali vrtenja. Tako ločimo dve vrsti trenja: statično trenje ali trenje mirovanja in kinetično trenje ali trenje gibanja.

Pri suhem trenju je potrebna velika moč, da premaknemo telo in ga spravimo v gibanje, pri vsem tem pa pride do povečanja temperature materiala, kar privede do nezaželenih sprememb v materialu, tako n.pr. do topljenja zgornje površine in trošenja materiala. Da bi se vsemu temu izognili, vstavimo med torne površine neko tretjo snov. Če ta tretja snov zmanjša trenje, potem govorimo o mazivu.

Maziva in njihov namen

Če torne površine, ki so na pogled gladke, povečamo, vidimo, da so te površine še vedno hrapave in da se vidijo izbokline in utori, kateri, čeprav so majhni, povzročajo trenje in brušenje (izrabo) materiala. Z ozirom na to, da se dve takšni površini pri premikanju (vrtenju) lahko dotikata samo z izbočenimi deli, katerih površina je pa zelo majhna, pride na teh mestih do zelo velikih pritiskov, ki ustvarjajo precejšno temperaturo, ki povzroča na izbočenih delih dveh površin deformacije. Če materiali površin, ki se tarejo, niso enake trdote, pride do vtisnjenja tršega materiala v mehkejšega, pri čemer nastajajo brazde, ki zopet povečujejo trenje. Preprečevanje teh svojstev je ena izmed glavnih nalog mazanja. Maziva so lahko trdna, poltrdna ali

tekoča. Maziva imajo nalogo, da zmanjšujejo trenje, odvajajo toploto, ščitijo pred rjo, čistijo in izpirajo stroje, amortizirajo udarce in imajo še razne druge naloge.

Zaradi vseh teh različnih nalog, ki jih imajo maziva, imamo nič koliko vrst različnih maziv, iz katerih pa moramo z ozirom na nalogo in pa pogoje na posameznem mestu mazanja izbrati pravo. Ko govorimo o pogojih, za katere moramo izbrati pravo mazivo, pri tem mislimo na konstrukcijo določenega strojnega elementa, na pritisk, hitrost vrtenja, delovno temperaturo, vrsto materiala, iz katerega so določeni strojni elementi narejeni, prav tako pa tudi pod kakšnimi pogoji določeni strojni del dela. S tem mislimo na to, ali ima pristop vlaga, voda ali para, prah in ostalo kemijsko onečiščeno ozračje. Idealno mazivo, ki bi se lahko uspešno zoperstavilo vsem tem stvarem, ne obstaja. Tako pridemo do prepričanja, da ni vseeno, katero mazivo bomo uporabili na posameznem strojnem delu.

Mazanje je potemtakem vstavljanje tretje odgovarjajoče snovi med torne površine v pravilni količini in v pravem času z nalogo, da se odpravijo vse slabosti suhega trenja.

Kako vtečemo nov stroj ?

Nov stroj je treba močno mazati, da se torne ploskve čimbolj vtečejo. Da se to pospeši, se je treba v začetku izogibati večjih obremenitev. Priporočljivo je za nekaj časa zmanjšati število vrtljajev, delati samo v eni izmeni in lažje artikle. Da bi se izognili prezgodnji obrabi delov, mora biti mazanje neprekinjeno.

Posebno je treba paziti na mazanje ležajev pogonskih gredi, tornih sklopk, ojnice in drugih važnih strojnih delov.

Preobilno mazanje

Nepotrebno je čezmerno mazanje strojev, ker je to brez koristi in brez pomena. Zaradi čezmernega mazanja pride do prenasičenosti posameznih ležajev in preplavljanja delov stroja z oljem, na katerega se prijemlje prah in kosmiči vlaken. Poleg tega obstoja nevarnost, da se od zamazanega odpadnega olja zamaže preja ali tkanina.

Kontrola mazanja

Med delom je treba od časa do časa z roko kontrolirati temperaturo ležajev, zlasti ležajev pogonskih in prenosnih gredi. Če so ležaji razgreti, je treba stroj takoj ustaviti in ga dobro namazati, ker bo sicer prišlo zaradi prekinitve oljne plasti do obrabe.

Kadar stroj zaradi popravila, menjanje partije, snemanja komada ali kakšnega drugega razloga dalj časa stoji, izvršimo sledeča dela:

1. odstranimo prah in ostanke kosmičev z osi čepov,
2. pregledamo in očistimo mazalne luknjice,
3. posebno pregledamo drsne ležaje pogonske in prenosne gredi zaradi pravilnega mazanja,
4. pritegnemo vijake in matice, ki so popustili,
5. očistimo stroj odvečne masti in olje.

Orodje za mazanje strojev

Za čiščenje in mazanje strojev in strojnih delov uporabljamo več vrst orodij, katera pa so oblikovana z ozirom na mazivo, vrsto strojnega dela, katerega hočemo mazati, in mesto, kjer se ta del nahaja.

Tako uporabljamo:

1. tlačno mazalko za olje in mast,
2. oljnico za olje,
3. čopič za mazanje zobnikov,
4. strgalo za odstranjevanje umazanije,
5. iglo za čiščenje mazalnih luknjic.

Mazalni načrt

Za vsak stroj za katerega nimamo posebnih navodil za mazanje, naredimo mazalni načrt, ki temelji na izkustvih in študiju stroja.

V tem mazalnem načrtu so grupirani vsi deli stroja, ki jih moramo mazati:

- a) vsakih 24 delovnih ur stroja,
- b) vsakih 48 delovnih ur stroja,
- c) vsakih 200 delovnih ur stroja.

Ta načrt vsebuje sledeče rubrike:

1. grupa,
2. prostor na katerem se nahaja strojni del,
3. navodilo kako mazati in
4. vrsta maziva.

Tako pripravljena študija stroja in mazanja je cenejši in večji proizvodnji, kar pa je tudi naš cilj.

Danilo Kovačič

VAŽNE SPREMEMBE V IZPLAČEVANJU KRATKOROČNIH DAJATEV

Povračilo potnih stroškov

Kadar ima zavarovana oseba pravico do potnih stroškov po določitih tega pravilnika, ji gre praviloma povračilo prevoznih stroškov za najhitrejši in najcenejši prevozni sredstvo (avtobus, vlak). Za prevoz z vlakom se zavarovani osebi prizna načeloma stroške za drugi razred potniškega vlaka, če pa potuje na relaciji, ki je daljša kot 250 km, pa stroški za prvi razred brzega vlaka oziroma ladje, vendar mora v zadnjih dveh primerih dokazati, da je bil prevoz s takimi prevoznimi sredstvi resnično izvršen.

Povračilo prevoznih stroškov s posebnim prevoznim sredstvom se prizna:

- a) če gre za utemeljen nujen primer,
- b) če je zavarovana oseba nepokretna,
- c) če bi se s prevozom s sredstvi javnega prometa pričakovalo poslabšanje zdravstvenega stanja take osebe.

O upravičenosti prevoza s posebnim prevoznim sredstvom odloča zdravniška in invalidska komisija ali komunalni zavod, če gre za preglede oziroma postopke v njihovih pristojnostih. V primeru, da se posebno prevozno sredstvo uporabi na željo zavarovane osebe ali na zahtevo drugih oseb ali organov, odloča o upravičenosti do takega prevoza zdravnik, ki je taki osebi prvi nudil zdravniško pomoč, oziroma predstojnik določenega oddelka ali po njem pooblaščen zdravnik, če je taka oseba iskala zdravniško pomoč v stacionarnem zdravstvenem zavodu.

Kot posebno prevozno sredstvo je mišljeno sanitetno vozilo za prevoz bolnikov. Če to ni dosegljivo ali če gre za nujen primer (poškodbe itd.), se lahko uporabijo tudi druga prevozna sredstva (osebni avtomobil ali vprega), vendar cena teh prevozov ne more presegati več kot 60 din za prevoženi kilometer. Če se zaradi nujnega primera uporabljajo tudi druga prevozna sredstva, kot n.pr. kamion, letalo itd., se stroški takega prevoza povrnejo po tarifi lastnikov teh vozil.

Na potrdilo o potrebi prevoza je zdravnik, ki je upravičen odločati o potrebi prevoza s posebnim prevoznim sredstvom, dolžan označiti, ali gre za upravičen prevoz s posebnim prevoznim sredstvom ali ne. V primeru, da je bil prevoz izvršen brez upravičenega razloga, plača zavod stroške tudi takega prevoza, uvede pa postopek za povračilo plačanih

stroškov neposredno od zavarovane osebe ali organa, ki je tak prevoz zahteval.

Prevoz zavarovane osebe s posebnim prevoznim sredstvom do pristojnega zdravstvenega zavoda ambulantno-polikliničnega tipa se praviloma ne more opraviti, razen če gre za nujen primer ali če se posamezne storitve oziroma zdravljenje ne more opraviti na bolnikovem domu in če zavarovana oseba ne more koristiti rednega prevoznega sredstva zaradi značaja bolezni.

O tem, ali zavarovana oseba lahko koristi redno prevozno sredstvo ali ne, odloči posamezni zdravnik in če je potreben prevoz s posebnim prevoznim sredstvom, mora to posebej utemeljiti.

(se nadaljuje)

Mimica Seničar

PET DNI V SONČNI ITALIJI

Vračali smo se z Markovega trga po velikem kanalu. Sonce se je že spuščalo k zatonu. Srečavali smo gondole, v katerih so posamezni pari uživali večerni hlad. Prihajale so iz manjših stranskih kanalov in zopet izginjale vanje. Naša barka se je pomikala od postaje do postaje, zdaj na eni, zdaj na drugi strani kanala. Pred neko veličastno staro zgradbo se je ustavila nekoliko večja gondola s pokrito kabino. Iz nje je prvi izstopil čudno živobarvno oblečen možak z dudami, ki so se razlegale daleč naokrog s čudno donečimi zategnjenimi toni. Za njim je izstopila belo oblečena nevesta in nekoliko spremljevalcev. Precejšnja družba jih je pričakovala na pristajališču. Ta poročni sprevod je veličastnost Benetk v naših očeh le še povečal. Ko se je mrak zgostil, so zagorele lučke na vseh v temnih kanalih plavajočih stvareh, od gondol do velikih hitrih motornih čolnov. Benetke v soncu so čudovite, prav tako pa je čudovito doživeti Benetke zvečer.

Od tavanja po Benetkah smo bili vsi več ali manj utrujeni. Skorajda vsakdo pa je spet vzel v roke v Benetkah kupljene stvarčice in napravil obračun. Pripovedovali smo si vsak svoje vtise in doživetja, medtem ko se je naš avtobus bližal Padovi, kjer naj bi prvičrat prenočili. Vodič nas je opozoril na cerkev Sv. Justine, katere vitki zvoniki so se dvigali iz zelenja obkrožajočih jo nasadov. Ko smo se

ustavili pred hotelom in izstopili, so nas razdelili po sobah. Sobice so bile kar čedne, presenetila pa me je čudna zapuščenost sanitarnih prostorov. Torej bi tudi Italijanom lahko očitali malomarnost glede tega. Večerja se je začela s špageti, končala pa z vinom. Kranjci pa ne bi bili Kranjci, če ne bi poiskali vina še kje drugje. Ura je bila že pozna, saj se je nagnila že čez enajsto, zato so bili vsi lokali zaprti. Našli smo odprto le malo gostilno, kjer je vsa domača družina še spremljala televizorski program. Tu so se nam ob vinu razvezali jeziki, vrstile so se šale in pesmi. Kmalu so v gostilno vstopili neki fantje in bilo je očitno, da jih je zbudila in privabila naša pesem, zakaj na sebi so imeli bluze od pidžam. Stali so ob točilni mizi, pili vsak svojo pijačo in nas poslušali, dokler se nismo odpravili na počitek. Leči po takšnem dnevu, polnem najrazličnejših vtisov, je bil najprijetnejši zaključek.

Prebudil me je hrup topotajočih nog na dvorišču. Pogled skozi okno mi je povedal, da se zbira nekakšna ekskurzija mladih ljudi, ki so se postavili v vrsto kot vojaki. Ostala sem pri oknu, da bi videla, kaj bo. Starejša ženska, ki je te ljudi verjetno vodila, jim je držala nekakšen govor. Ko je utihnila, so vsi skupaj vzkliknili nekakšno geslo, nato pa so zapeli avstrijsko himno. Nisem čakala pri oknu, da bi končali, precej dolgo so peli. Na koncu pesmi so spet nekaj vzklikali in nato odtopotali z dvorišča.

K zajtrku smo kapljali zdaj eden zdaj drugi. Sonce je bilo že visoko na nebu in ura je že zdavnaj odbila dogovorjeni čas za odhod. Ker smo videli, da nam je ostalo še nekaj časa, dokler se vsi ne zbero, se nas je nekaj odločilo pogledati znano cerkev Sv. Antona Padovanskega. Sam bi se človek izgubil med množico prezidov, oltarjev in prižnic. Zanimivo pa je bilo videti, kako znajo Italijani izkoristiti tudi vero, da pridobe denar od tujcev. Organizirano imajo veliko samopostrežno trgovino s fotografijami cerkve in detaljev njene notranjosti. Tu je moč kupiti podobe Sv. Antona, razne druge podobice, odpustke in spominke. Osebe je seveda okolju in veri primerno oblečeno, čeprav je njihov posel izrazito posveten. Pred cerkvijo si lahko vsak obiskovalec cerkve kupi svečo zaželeno velikosti, ki jo prižge na oltarju, kjer je grobnica Sv. Antona, z določeno željo ali v zahvalo. Vsi oltarji so bili obloženi z raznimi zahvalami za čudeže, ki jih je Sv. Anton napravil za zdravje ali kaj podobnega. Množica oltarjev in duhovnikov ter ogromno prostora omogočajo, da je v tej cerkvi vsak dan maša.

Ko smo se vrnili iz cerkve, smo se kmalu vsi zbrali, vstopili v avtobus in počasi krenili skozi Padovo.

Tu so bila taborišča izgnanih Slovencev med drugo svetovno vojno. Tudi v prvi svetovni vojni je to mesto pomenilo važno točko. Ko'er smo se peljali, so se veliki prostorni trgi menjali z malimi ozkimi ulicami, da me je včasih obšel občutek, da bi mogla z roko doseči vrata trgovine ali da se bomo kratkomalo zagozdili. Ko smo se izmaknili iz objema teh ulic, je postala cesta širša in lepša. Nekoliko odmaknjene od ceste so se širile tovarniške zgradbe firme "Fiat", ki so vidne daleč naokrog.

Zapustili smo Padovo. Prišli smo do Sončne ceste. Ustavili smo se na začetku pred blagajno, kjer je bilo treba plačati takso za uporabo ceste. Vožnja po tej cesti je res čudovita. V eno smer vodi široka cesta s tremi stezami. Na skrajni desni vozijo tovorni avtomobili oziroma počasnejša vozila, srednja služi za normalni avtomobilski promet, skrajna leva pa za prehitevanje in za večje hitrosti. Tu ni strahu, da bo pri prehitevanju prišlo do nesreče zaradi nasproti vozečih vozil, ker imajo ta vozila na levi strani enako cesto. Obe cesti loči le ozek nasad. Sonce je grelo, travniki ob cesti so bili posejani z rumenimi regratovimi cvetovi. Rob ob cesti je bil ves pokrit z njimi. Ker smo z veliko hitrostjo vozili proti Milanu, je bilo videti le zlat pas in pomislila sem, da ima cesta upravičeno ime po soncu. Po vzpetinah in hribih gospodarijo veliki gradovi in utrdbe iz avstroogrskih časov nad siromašnimi kamnitimi kočami, ki se stiskajo v gručah pod svojimi mogočnimi gospodarji.

V bližini mesta Brescia se nad celotno Sončno cesto vspenja nekakšen most, ki je pravzaprav restavracija. Tu smo se ustavili, zakaj lastnik velikega manufakturnega podjetja iz Brescie nas je semkaj povabil na kosilo. Po stopnicah smo se povzpeli v restavracijo nad samo cesto, kjer so se nam najprej začele pasti oči na avtomatskih različnih na infra rdeče žarke ter na zlato zapečenih puranih in odojkah. Posadili so nas za mize in kosilo se je začelo. Aperitiv - cincano s sodo, predjed - špageti, nato je sledila juha s slanim pecivom v skodelicah, pire krompir s pečenko in solato, steklenička vina, sladoled s sadjem, kava in kozarec močnega konjaka. Najbolj v zadregi smo bili pri juhi, ker pač nismo vajeni, da bi nam kdo postregel z juho kar v skodelici. Vseeno pa smo se nekako znašli. Ob koncu kosila je vladalo vesplošno zadovoljstvo. Ko smo spet prišli na zrak, se nam kar ni dalo v avtobus. Preden smo se poslovili od prijaznega gostitelja, nam je le-ta v spomin razdelil še darilca - stojalce s kemičnim svinčnikom in beležnico. Zahvalili smo se s pesmijo. Od tu nas je dobra volja spremljala vse do Milana.

(se nadaljuje)

M. M.

III. DELAVSKE ŠPORTNE IGRE V NOVEM MESTU

Tudi letos je Občinski sindikalni svet Novo mesto organiziral tradicionalne delavske športne igre. Tehnično izvedbo je poveril Občinski zvezi za telesno kulturo, ki pa nalogo zaenkrat ni opravila zadovoljivo. Končana so bila že tekmovanja v odbojki in plavanju pri moških ter odbojki, kegljanju in plavanju pri ženskah. V skupnem vrstnem redu sta v vodstvu Pionir (437,5 točk) in Novoteks (335 točk). Za njima pa se vrstijo ObLO (240 točk), ŽTP (185 točk), KGPK (115 točk), IMV (105 točk), Krka (95 točk), Novoles (82,5 točk), Postaja LM (35 točk) in PTT (30 točk).

Pri moških je vrstni red naslednji: ObLO (160 točk), Pionir (137,5 točk), Novoteks (125 točk), KGPK 115 točk), itd. Pri ženskah pa je vrstni red naslednji: Pionir (300 točk), Novoteks (210 točk), ObLO in ŽTP (80 točk).

V odbojki je pri moških zmagal Novoteks pred ObLO, KGPK in Krko.

V predtekmovanju smo najprej premagali Železnino z rezultatom 2 : 0. V finalu smo premagali ObLO z rezultatom 3 : 1, KGPK in Krko pa z rezultatom 3 : 0.

V odbojki pa je pri ženskah zmagal Pionir pred ObLO, Novoteksom in Komunalnim zavodom za socialno zavarovanje. Naša ekipa je premagala Komunalni zavod za socialno zavarovanje, izgubila pa je s Pionirjem in ObLO z rezultatom 0 : 2.

V plavanju je pri moških zmagal Pionir pred ObLO, ŽTP, IMV, KGPK, Novolesom, Krko, Postajo LM, Železnino in Novoteksom.

Rezultati so bili naslednji:

50 m prosto:	1. Uhl Pavel	(Pionir)	31,1
	2. Ing. Lapajne Marjan	(ObLO)	33,8
	3. Knap Miha	(Pionir)	35,2
	4. Petrič Janko	(ŽTP)	35,4
	5. Judež Ludvik	(Novoteks)	35,5
	22. Šintler Hinko	(Novoteks)	58,4
50 m prsno:	1. Uhl Pavel	(Pionir)	40,1
	2. Ing. Lapajne Marjan	(ObLO)	41,1
	3. Mesnik	(IMV)	42,5
	4. Judež	(Novoteks)	44,1
	18. Šintler	(Novoteks)	57,8

2 x 50 m prosto:	1. Pionir	1 : 02,2
	2. ObLO	1 : 11,2
	3. ŽTP	1 : 20,2
	11. Novoteks	2 : 02,5

V plavanju je pri ženskah zmagal Pionir pred ŽTP in Novoteksom.

Rezultati so bili naslednji:

50 m prosto :	1. Berovič Anka	(Pionir)	54,6
	2. Markelj Irena	(ŽTP)	56,8
	3. Uhl Florjana	(Pionir)	59,1
	4. Bartolj Ančka	(Novoteks)	1 : 08,0
	5. Skobe Anka	(ŽTP)	1 : 34,2
	6. Brodar Ljudmila	(Novoteks)	1 : 34,2

2 x 50 m prosto:	1. Pionir	1 : 52,3
	2. ŽTP	2 : 12,1
	3. Novoteks	2 : 12,1

V kegljanju sta pri ženskah nastopili samo ekipi Pionirja in Novoteksa, ki sta nastopili dvakrat. Zmagal je Pionir s 325 podrtimi keglji pred Novoteksom z 237 podrtimi keglji.

Najboljše kegljačice so bile Šimc (67), Zaharija (55), Šečen (54) pri Pionirju in Kranjčič (53), Meserko (44) in Avsec (42) pri Novoteksu.

Po poletnih mesecih, ko ni bilo tekmovanj zaradi letnih dopustov, se bodo delavske športne igre nadaljevale v septembru in oktobru. Najprej bodo 6. septembra začeli s tekmovanjem kegljači, nato pa bo na sporedu 10. septembra mali nogomet, 22. septembra lahka atletika in vlečenje vrvi, 29. septembra streljanje, 1. oktobra šah, 16. oktobra pa namizni tenis. Septembra bo na sporedu tudi pohod v neznano.

Upamo, da se bodo naši tekmovalci tudi letos dobro odrezali, čeprav ne bodo nastopili nekateri dobri športniki, ki so na odsluženju kadrovskega roka v JLA.

S. M.

NAŠA KRONIKA

Poročili so se:

Olga Kiren - poročena Tutin, Anica Kulovic in Anton Cesar,
Martina Ambrožič in Jože Dumešič.

Rodile so:

Milka Radakovič - deklico, Vera Fišter - deklico, Alojzija
Sladič - deklico in Marija Povše - deklico.

Novoporočencem želimo veliko sreče in zadovoljstva,
mladim mamicam in novorojenkam pa veliko zdravja in najlepše
čestitke !

V podjetje so prišli:

Anica Franko, Ludvik Judež, Stanislav Junc, Andrej Uhan,
Stanka Ancelj, Martin Gazvoda, Alojzija Hočevan, Marjeta
Jakše, Vanda Kuhar, Marija Slak, Terezija Pate, Vida Retelj,
Vera Turk, Magdalena Židanek, Marija Butala, Jožefa Knežević,
Janez Plavec, Peter Kumer, Martin Žura, Jože Bregant in
Cvetka Omerzel.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo
mnogo delovnih uspehov in osebne zadovoljstva !

Podjetje so zapustili:

Janez Plavec, Jožica Kovačič, Martina Kramarič, Slavko
Omerzel in Jože Omerzel.

Dne 31.8.1963 je stanje zaposlenih 819. Od tega je
562 žensk in 257 moških.

V št. 7 našega glasila je bilo pomotoma objavljeno,
da se je poročila Bernarda Adlešič, kar s tem popravljamo.